

MUISTIO

Projekti	Murtomäen tuulivoimapuiston osayleiskaavoitus
Aihe	Viranomaistyöneuvottelu
Päivämäärä	27.4.2016
Aika	9:30-12:00
Paikka	Pohjois-Savon ELY-keskus

Laatijat	Juha-Matti Märijärvi (Ramboll) ja Mika Welling (Pöyry)	
Osallistujat	Leila Kantonen	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Antti Lammi	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Katri Mattelmäki	Pohjois-Savon ELY-keskus (videoyhteydellä)
	Mikko Kajanus	Vieremän kunta
	Sirpa Luttinen	Vieremän kunta
	Heli Harjula	Metsähallitus Laatumaa
	Olli-Matti Tervaniemi	Metsähallitus Laatumaa
	Mika Welling	Pöyry Finland Oy
	Juha-Matti Märijärvi	Ramboll

1. Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Leila Kantonen avasi neuvottelun ja toimi puheenjohtajana. Märijärvi ja Welling laativat muistion. Todettiin, että neuvottelun tavoitteena on esitellä suunnittelun tilanne ja Piiparinmäen kaavaprosessista saadut kokemukset, vaihtaa tietoja ja ajatuksia sekä sopia linjaukset kaavasuunnittelun ja -prosessin jatkamiseksi.

2. Suunnittelutilanteen esittely

Hankkeen kokonaistilanne (Metsähallitus)

Harjula esitteli tuulivoimarakentamisen yleistä tilannetta, tukipolitiikkaa sekä Piiparinmäen-Murtomäen hankkeen tilannetta. Hanke ei ehdi mukaan ensimmäiseen tariffiin. Uusi tariffipäätös on valmisteilla. Piiparinmäki ja Murtomäki muodostavat hankekokonaisuuden. Maaperätutkimuksia ja teiden kantavuusmittauksia on tehty. Tuulimittaukset ovat käynnissä ja toteutettavuusselvitys tehdään, kun kaavat etenevät. Piiparinmäen osalta Pyhännän kaava on lainvoimainen ja Kajaanin kaava on hyväksytty.

Lammi kertoi, että ELY:lle on tullut sähkömarkkinalain mukainen lausuntopyyntö voimajohtolinjaa koskien.

Kaavaluonnoksesta saatu palaute (Ramboll)

Märijärvi esitteli kaavaluonnoksesta saadut lausunnot ja mielipiteet ja niiden johdosta kaavasuunnitelmaan tehdyt muutokset. Kaavaluonnos on ollut nähtävillä Vieremällä ja Kajaanissa helmi-maaliskuussa 2015. Tämän jälkeen on Piiparinmäen kaavat tehty ensin valmiiksi, minkä ajan Murtomäki on ollut tauolla. Viranomaislausunnoissa esille tuoduista selvitysten ja vaikutusarviointien täydennys- ja tarkistustarpeista metsäpeurojen, susien, yhteisvaikutusten ja ekologisten yhteyksien arvioinnit on tehty jo Piiparinmäen kaavaehdotuksia varten ja niitä voidaan hyödyntää soveltavin osin ja tarpeen mukaan täydentäen myös Murtomäen kaavoissa. Myös kaavamerkinnoissä pyritään käyttämään mahdollisuuksien mukaan samoja merkintöjä kuin Piiparinmäen kaavoissa. Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunto on huomioitu voimalasuunnitelmassa poistamalla itäosan 7 voimalaa ja siirtämällä Hiirilammen läheisin voimala etelämmäs niin, että lintualueen kohdalle jää noin kilometrin levyinen vapaa lentoväylä. Yleisöpalautteet on huomioitu siirtämällä Rotimoa lähin voimala kauemmas ja pienentämällä voimaloiden kokonaismäärää ja sitä kautta tuulivoimapuiston kokonaislaajuutta. Kajaanin puolelta on poistettu itäisin voimala metsästysseuran esityksestä.

Kantonen tiedusteli tämän hetkistä yleistä mielipidettä hankkeeseen Vieremällä. Vieremän edustajien mukaan asia ei ole ollut erityisesti esillä viime aikoina, mutta hajanaisia tietoja on saatu, että osa luonnosvaiheessa vastustaneista vastustaa edelleen ja osa on vaihtanut mielipidettään.

Täydennykset selvityksiin ja arviointeihin (Pöyry)

Welling esitteli tehtyjä täydennyksiä luontoarviointeihin. Kesällä 2015 tehtiin maastotarkistuksia voimajohtolinjalla, Harsupuron varressa, Hiirilammen alueella sekä mahdollisilla kaakkurilammilla. Liito-oravista tai erityisistä lintulajeista tai muusta erityislajistosta ei löytynyt havaintoja, mutta Hiirilammen alue todettiin hyväksi vanhan metsän alueeksi ja Harsupuron alue potentiaalisesti ympäristöksi linnuston kannalta.

Metsäpeurasta laadittiin erillinen vaikutusarviointi, jossa todettiin, että Murtomäen alue ei ole peurojen kannalta keskeinen alue ja että Murtomäen vaikutusalueella ei ole merkittäviä vasomisalueita.

Susiin kohdistuvista vaikutuksista on Pöyryn susiasiantuntija ollut aktiivisesti yhteydessä Luonnonvarakeskuksen susiasiantuntijan kanssa, jolta on saatu kaavan vaikutusarviointia varten susien reviiritietoja sekä huhtikuussa 2015 lausunto Piiparinmäen ja Murtomäen tuulivoimapuistojen vaikutuksista susiin. Lisäksi on nyt keväällä saatu kahden suden kesäaikaista pantadatatieta, joista toiden suden tiedot ovat vuosilta 2009-2010 ja toisen vuosilta 2011-2012. Pesäpaikkoja ei näidenkään tietojen avulla voida todeta, koska kyseessä ei ole alfanaaraan tiedot. Muutoinkin pesäpaikan toteaminen on hankalaa, koska se on vain tilapäisessä käytössä ja saattaa vaihdella vuosittain.

Lammi totesi, että ympäristöministeriö on valmistelemassa ohjeistusta direktiivilajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen määrittelyyn. Ohjeistus ei ole valmis, mutta vahva käsitys on muodostunut, että luonnonsuojelulain mukaisesti lisääntymis- ja levähdyspaikaksi luetaan vain synnytyspesä, koska siirtopesiä saattaa sudella olla jopa 8-9 synnytyspesästä siirtymisen jälkeen.

Märijärvi esitteli susivaikutusten arvioinnista Piiparinmäen kaavojen yhteydessä tehtyjä vaikutusarvioita ja Kajaanin kaavan viranomaisneuvottelussa käytyä keskustelua. LUKE totesi neuvottelussa, että kevään 2015 susiarviointi on edelleen ajantasainen.

Palautteen huomiointi kaavasuunnitelmassa (Ramboll)

Märijärvi esitteli kaavasuunnitelmaan tehdyt muutokset.

- Edellä esitettyjen voimalapoistojen ja siirtojen lisäksi on Vieremän puolelle lisätty yksi voimala luonnosvaiheessa sähköasemalle osoitetulle paikalle.
- Sähköaseman paikka on siirretty hieman pohjoisemmaksi ja osoitettu ohjeellisella merkinnällä, koska sijoituspaikkaa saatetaan joutua tarkistamaan, jos kaikki kaavassa hyväksytyt voimalat eivät jatkosuunnittelussa toteudukaan.
- Sähköaseman sijoitusmahdollisuus on osoitettu M-1-alueen määräyksessä. M-1-alueen määräystä on muutoinkin täydennetty Piiparinmäen määräystä vastaavaksi. Alueelle ei saa sijoittaa melusta häiriintyvää toimintaa.
- Kaava-alueen rajausta tarkistetaan 40 dB-melualueen mukaiseksi, kun uuden voimalasuunnitelman mukaiseksi päivitetty melumallinnus saadaan.
- Soidensuojeluohjelmaan ehdotetut alueet on merkitty kaavaan. Valtion alueella suojelu on ehdoton ja siellä käytetään omaa SL-merkintää. Yksityisillä alueilla suojelu on vapaaehtoista, joten niille on esitetty MY-merkintää kaavamääräysoppaan mukaisesti.
- ELY-keskuksen lausunnon johdosta on poistettu purkamista koskeva kaavamääräys ja lisätty melumääräykseen viittaus tuulivoimameluasetukseen.
- Puolustusvoimien lausunnon johdosta on esitetty lisättäväksi kaavamääräys, jonka mukaan hankkeella pitää olla puolustusvoimien hyväksyntä ennen rakennusluvan myöntämistä.

3. Keskustelu

Lammi:

Valtion suojeluohjelmaan esitetyt alueet voidaan osoittaa suoraan SL-merkinnällä. Alueet ovat jo siirtyneet suojelutaseeseen ja suojelu on siten kiistaton. Yksityiset ohjelmaan ehdotetut alueet tulee esittää SL-merkinnällä, jolloin valtio toteuttaa ne ja maanomistaja saa

asianmukaiset korvaukset. Yksityisen alueen suojelumääräykselle voidaan osoittaa 5 vuoden määräaika. Yksityiset alueet voidaan toteuttaa myös Metso-alueina, vaikka ne merkittäisiinkin SL-alueiksi.

Myös Hiirilammen vanhan metsän alue (luonnoksessa luo-5) on syytä osoittaa kaavassa SL-alueena. Alue tulee kuitenkin merkitä omalla määräyksellään, koska ei kuulu suojeluohjelmiin. SL-määräyksen käyttäminen selkiyttää suojelu- ja korvausvastuut. Alue rajataan ilmakuvalta.

Murtomäen linnustoalueiden kannalta voimalasuunnitelma näyttää nyt hyvältä. Myöskään Natura-alueelle ei enää näyttäisi kohdistuvan merkittäviä vaikutuksia. Natura-arviointi on silti päivitettävä uuden voimalasuunnitelman mukaiseksi.

Susien kulkuyhteyksiä ja ekologisia käytäviä tuulipuisto ei katkaise eikä estä susien liikkumista. Susien lisääntymis- ja levähdyspaikoista ja niiden huomioimisen tarpeesta ja mahdollisuudesta tarvitaan vielä lisätietoa Luonnonvarakeskukselta. LUKE:lta tulee pyytää kaavaehdotuksesta yksilöity lausunto, jossa tietoa pyydetään kaavan vaikutuksista:

- o pienialaisiin lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin
- o suden elinmahdollisuuksiin kaava-alueella yleisemmin
- o tämän lauma-alueen merkitys suden kokonaisesiintymiselle seutukunnalla

Ahmojen osalta lisäselvityksiä ei tarvita. Karhuille alue ei liene erityisen tärkeä. Karhuhavaintoja alueelta ei juurikaan ole tiedossa.

Alue ei kokonaisuudessaan ole luonteeltaan erämaista, vaan erikäistä talousmetsää. Metsätalous alueella on ollut voimallista viime aikoina.

Luontokohteiden merkinnät ovat osin erilaiset, kuin Pohjois-Savon kaavoissa on totuttu, mutta voidaan käyttää Piiparinmäen kaavoissa käytettyjä merkintöjä.

Kantonen:

Melumääräykseen on hyvä lisätä viittaus voimaantulleeseen tuulivoimameluasetukseen.

Ympäristöministeriön uuden ohjeistuksen mukaan rakennusluvan ehdoksi ei voida kaavamääräyksessä asettaa puolustusvoimien hyväksynnän saamista hankkeelle, vaikka puolustusvoimat tätä lausunnossaan edellyttää.

Harjula:

Tässä tapauksessa hyväksyntä on jo saatu laajalle YVA-hankkeelle, joka nyt kaavoitetaan huomattavasti suppeampana.

Mattelmäki:

Pohjois-Savon ELY-keskus ei edellytä kaavamääräyksiin vaatimuksia tiestön parantamisesta, koska Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen ei sitä ole edellyttänyt Piiparimäkeä ja Murtomäkeä koskevissa lausunnoissaan. Lisäksi kuljetukset kohdistuvat vain vähäisiltä osin Pohjois-Savon tiestöön.

4. **Jatkotoimenpiteet**

Tavoitteena on saada kaavaehdotukset kesällä nähtäville. Aineistot pitäisi siten saada valmiiksi toukokuun aikana.

Seuraavaksi järjestetään videoneuvotteluna laajapohjainen viranomaisneuvottelu, johon kutsutaan ELY-keskukset, kunnat, liitot, puolustusvoimat ja muut ao. viranomaiset. Ramboll hoitaa kutsumisen ja toimittaa aineistot.

Metsähallitus toimittaa Mattelmäelle tiestön kantavuusmittauskartan ja Pirkanmaan ELY-keskuksen ennakkolausunnon erikoiskuljetuksista.

Elylle toimitettavat aineistot lähetetään aina kirjaamoon ja tarvittaessa ao. viranomaisille. Salassapidettävästä aineistosta annetaan kirjaamoon selvä tieto sekä niiden viranomaisten nimet, jotka aineistoja voivat nähdä.

5. **Neuvottelun päättäminen**

Puheenjohtaja päätti neuvottelun 12:00.